

ИЗЛОЖБЕ

ТРАГ СЛЕДБЕНИШТВА

(Од нашег ликовног критичара
Ђорђа Кадијевића)

Спокојна мирноћа и одсуство журбе као да су карактеристичне црте Кратохвиловог скулпторског развоја. Овај вајар коме се не жури — од последње његове самосталне изложбе у Београду прошло је пуних једанаест година! — појављује се ове јесени да још једном потврди значу слику о себи: несклон брзим променама и скоковитом напретку, сн одмиче напред својим полаганим, на изглед успореним ритмом. Идеје које га воде дуго превиру у његовoj свести. Инспирација му не пламса, али се не таси. И као да је ове то више ствар саме природе вајареве, неголи слика његових скватања и хтења. У својој професији, Јован Кратохвил је налик на неког усамљеног Староегипћанина међу многим Грцима и Римљанима.

Промене у стилу

Одиста, ова изложба у Галерији Дома ЈНА сасвим је у његовом стилу: не доноси никакве фрапантне новости. Као и деценију уназад, Кратохвил је заокупљен синтологијом волумена, односом масе и простора. Фигуративно речено, његове скулптуре поседују две врсте затремине: ону која је својена самом масом вајане материје, метала или полиестера, и ону која је само опседнута формом, неком врстом пластичке арматуре, испружених у поље пилака који посежу за простором у околини средишњег сблика. Промене које спажамо у новим и најновијим скулптурама на овој изложби тичу се више стила него суштине ствари. Форма у средишту скулптуре није тако „немирна“ као што је раније била, нити је, као некад, онако експресивно моделована — наступот техничком „машинском“ типу форме њених ребрастих опасача („Композиција 1/66“). Сада је слика другачија: опасачи су просто срасли са централном масом („Композиција 9/75“), попримајући све више функцију површинске, тако рећи графичке артикулације волумена.

Највећа новост у Кратохвилу је нови

материјал, полиестер. Пред нама су, први пут у нас, дела која уклањају сваку резерву према овом некласичном материјалу. Треба рећи да је то, у највећој мери, Кратохвилова заслуга. У процесу дугог и физичног експериментисања, овај упорни трагалац успео је да додавањем боје и спиљака бронзе полиестер лиши његових познатих недостатака, пријпростог изгледа с површине, као код липса или санитарне керамике, и непријатног недостатка тежине, тог негативног својства многих иначе озбиљно вајаних скулптура.